

AHMET ÜNSAL İLE ANILAR (1)

Bültenimizin ilk sayısından itibaren söyleşi sayfalarımızı düzenli olarak sürdürmeyi düşünüyoruz. İlk konuğumuz meslektaşımız Sayın Ahmet ÜNSAL... Şube Başkanımız Ayhan DOLANAY, konuğumuzu ziyaret ederek ilimiz ve mesleki tarihimize not düşecek olan bu güzel söyleşiyi gerçekleştirdi. Özgün anlatımıyla söyleşinin birinci bölümünü bu sayıda geri kalanını ikinci sayımızda yayınlayacağız.

_BAŞKAN: Şimdi Ahmet ağabeyimizi bir tanıyalım mesleğimizin duayeni ağabeyimizi. Uygun görürseniz şöyle bir genel tanıyalım ondan sonra meslek sohbetlerine devam ederiz.

_AHMET ÜNSAL: Valla şimdi ben Antalyalı'yım Antalya'da doğdum, Kaleiçi'nde doğdum . Aslında Kaleiçi de pek sayılmaz da. Benim babam taşınıyormuş Kaleiçi'ndeki evimizden hükümetin yanında bir sokak var orda ikinci ev bizimdi annemin eviydi. Oraya taşınma gecesi babam orda kalmış annem o tarafta yalnız sancısı tutmuş babam fayton bulucam diye uğraşmış bir fayton bulmuş annem diyor ki acelen vardı diyor. Sabah ezanında beni götürürken bari orda doğsun dedim ama sen Kaleiçi'nde başını çıkardın diyor saat kulesinin önünde kale kapısında yani.

_BAŞKAN: Sende göçebesin yani sende göçebesin!
_AHMET ÜNSAL: Yav anne acık erken niye gitmedin dedim, annem ne bilem ben sen birden tutturdu gece diyor.

_BAŞKAN : Doğum yılınız kaç?

_AHMET ÜNSAL : Bu doğum yılı 1924 nüfus kayıtlarına göre 24 Eylül 1924. Fakat annem şunu söylerdi sen doğduğun zaman muşmulalar ermediydi.

_BAŞKAN: Eylül değil o zaman

_AHMET ÜNSAL: Mayıs gibi mayıs sonu haziranın başında erer muşmulalar. Şimdi ben biraz okula geç gittim neden bu ayağımdan dolayı çok küçükken düşmüşüm ben ayağımı o günkü şartlarda tedavi edememişler. Bütün hayatım boyunca çektim ben bunu. Zaten doktor yok burada bir çıkıkçı var Şarampol'da, çıkık sanıyorlar. Oraya götürmüşler halbuki çıkma değil. İşte onun için ben ancak 1933 te okula gitmeye başladım.

_BAŞKAN: O zaman hangi okul vardı abi?

_AHMET ÜNSAL: İsmet Paşa okulu vardı.

_BAŞKAN: Yıkılan...

_AHMET ÜNSAL: Hayır yıkılmadı. Paşa Cami'sinin arkasında, sonra imam hatip oldu, sonra ticaret lisesi oldu. Şimdi orda hala bir okul var.

_BAŞKAN : Delta elk. karşısı mı?

_AHMET ÜNSAL: Evet orası, İsmet Paşa ilkokulu orası.. 4 sınıflı bir okuldu. 5. sınıflı yoktu. Kız erkek beraber okunurdu. Ama nedense beşe geçince orası olmuyordu. Erkekler şimdiki Gazi Erkek dediğimiz yani Gazi Mustafa Kemal şimdiki vilayet konağı...

_BAŞKAN: Valilik arkası..

_AHMET ÜNSAL: Valilik arkası eski hükümetin arkasındaki o büyük tarihi bir binadır o, erkekler oraya giderdi. O dokuyu biraz bozdular birde tabi orda birde bir betonarme gibi bişey yaptılar. Güzel kestane, akkestane ağaçları vardı orada. Ulu ağaçlar vardı şimdiki yolun tamamı bahçesiydi oranın.

_BAŞKAN: O zaman kestane ağacı var mıydı Antalya'da abi?

_AHMET ÜNSAL: Vardı. Akkestane, akdeniz kestanesi olurdu. Gölgesi çok güzeldi. Arka bahçesinde otururduk. 5. sınıfa geldiğimde gene Kaleiçi'ne taşındık. Orda okuduk. Sonra ortaokul , lise.. Antalya lisesinde okudum.

_BAŞKAN: Ortaokulu nerede okudun abi ?

_AHMET ÜNSAL: Antalya lisesi aynı zamanda hem ortaokul hem liseydi. Şimdi Ayhancım ben orta okula girdiğim zaman bir Isparta'da ortaokul var bir de Antalya'da. Diğer kazaların hiçbirinde ve Burdur'da ortaokul yok.. Liseye gelince, Antalya lisesi, Afyon lisesi, Denizli lisesi ve İzmir de iki tane lise var.

_BAŞKAN: Lise, o zaman bölge üniversitesi gibi!

_AHMET ÜNSAL: Bölge üniversitesi gibi.. Bu tarafta Mersin, Konya, Adana'da lise var. Burdur'da Isparta'da lise yok. Onun için Süleyman Bey Afyon lisesinden mezundur. Isparta'da olanlar çoğunlukla buraya gelirdi. Benim bu nedenle çok Ispartalı arkadaşım vardır.

_BAŞKAN: İmkani olanlar tabii. Peki, liseden kaç yılında mezun oldunuz?

_AHMET ÜNSAL: 1945 yılında mezun oldum. Aynı yılda üniversiteye girdim. 1950 de bitirmem lazımdı ama 1951 de bitirdim. 6 senelikten 5 seneliğe indirdiler sonra. Ama bizden önce yüksek mühendislik mektebi 6 seneydi. Bizden bir sene önce 5 e indirdiler. Neden, ikinci dünya savaşı bitmişti resmen. Ama 1944 te başladı yani ucu göründü. Şimdi mühendise ihtiyaç var, tabii teknik elemana ihtiyaç var. 5 senede bitirsinler diye. 6 seneden 5 seneye indirdiler.

_AHMET ÜNSAL: Tabii. Bizim Türkiye'de savaş olmadı, hiçbir yer yıkılmadı ama dünya yıkıldı. Taş taş üstünde kalmadı. İstanbul Teknik Üniversitesine 1945'de girdik. Mesela Süleyman Bey 1949 mezunudur. Erbakan 1948 mezunudur. Şimdi onlar şundan dolayı 6 senelik girenlerden onlar. İkisi de birlikte girmiş. Onlar yük. müh. statüsünde giriyorlar

_BAŞKAN: savaşta yıkılan yerleri onarmak için... Yük. Müh. Mektebi olarak yani.. Biz İstanbul Teknik Üniversitesi olarak girdik. Biz mezun olduk, arkasından Yıldız Üniversitesi oldu. Şimdi Yıldız Teknik okulu sanat mektebi mezunlarını alırdı. Sonra lise mezunlarını almaya başladılar.

_BAŞKAN: Evet, 1951'de Ahmet Ünsal Elk.Yük. Mühendisi oldu.

_AHMET ÜNSAL: Ben Sümerbank hesabında okudum. Sümerbank da Malatya'ya tayin etti.

_BAŞKAN : Malatya'ya gittiniz!

_AHMET ÜNSAL: Malatya'ya gitmeden önce de evlendim ben. Evlendik 4 günlük evli iken Malatya'ya gittik.

_BAŞKAN: Yenge de Antalya'lı!

_AHMET ÜNSAL: Evet Antalya'lı anne babası Elmalı'lı ama Antalya'da büyümüş. O da İstanbul Üniversitesi İktisat Fak. mezunu. Askerlik yedek subay talebeliği hariç her yerde beraberdik.. Ordan askerlik çağrısı yapıldı. Biz muhabere okuluna gittik. Hanım da İstanbul'da abisinin yanında. Annem var burada, zaten babam ben üniversitedeyken vefat etti..

Topçu olanları Polatlı'ya, lise mezunlarını bir yere, makine müh. bir yere verdiler. Bize mühendislik yaptırıldılar. Tam kuraları açtık ben Afyon çekmişim. Bir haber geldi. Askerlik 6 ay uzadı. Sizden öncekiler terhis olmucaak dendi. Hepimiz 1,5 sene yapcaz. Onun içi bir kura daha çektik.

Ben Sivas'ta kontrol müh. yaptım. 8. Yurtiçi Bölge Komutanlığında. Doğu ve Kuzeydoğu Anadolu'nun bu bölgenin ihtiyaçlarını biz temin ediyorduk. 5 mühendis olarak. 1 elk. müh.,1 mak. müh., 3 inşaat müh. vardı. O zamanlar zaten bir Yıldız Teknik Üniversitesi vardı, bir de Teknik Üniversite, başka yoktu.

_BAŞKAN: evet.

_AHMET ÜNSAL: Biz orada bir sene kaldık askerliğimiz güzel geçti. Soğuk hariç tabii... Sonra çocuk Sivas'ta doğdu. Ben hayatımda hiç bu kadar soğuk görmedim. Orda bir ev tuttum zaten ben Antalya'dan kar görmeden gittim. İşte İstanbul'da üniversite de biraz gördüm kar.

_BAŞKAN: Geceleri soba yaktın!

_AHMET ÜNSAL: Gece gündüz. Bir odada odun sobası bir odada kömür sobası. Zaten odun sobası ısıtmıyor. Ben evi bahçesi falan güzel diye betonarme bir daire kiraladım. Meğer ahşap binalarda oturmak gerekiyormuş.

_AHMET ÜNSAL: O sırada sana bir anekdot anlatayım. Benim bir Sivas'lı sınıf arkadaşım vardı. Şimdi bu Sivas belediyesinde çalışıyor. Ama Fransa'ya gitmek istiyor. Belediye reisine demiş. O da yerine bir başka müh bulmadan seni yollamam demiş. Arkadaşım geldi bana ne olur sen benim yerime gel dedi. Ben seni söyledim belediye başkanına bir arkadaşım var dedim ama o da asker şu an . Belediye başkanı ben paşadan izin alırdım demiş.

_BAŞKAN: Evet

_AHMET ÜNSAL: Bak dedim arkadaşına sen benim askerlik bitince gelmiceen ben de burada kalmak zorunda kalcam. Ben ancak bir kış geçirebilirim burada. Zaten 2. kışa ben donup öleceem dedim.

_BAŞKAN: benim kaçmam lazım dedin.

_AHMET ÜNSAL: Evet benim kaçmam lazım. Sonra askertlik bitti. Paşa haber gönderdi. Bizi çok seviyordu. Çalışıyoruz elimizden geleni yapıyoruz. İyi bizim durumumuz ama çocuk çocuk ben evden rahat değilim. Sıcak bir yere gitmem lazım. Paşa demiş ki, benim sivil kadrolarım var.Söyle bu çocuklara onları sivil kadrolara müh. olarak alalım demiş. Geldi kurmay başkanı bize söyledi biz de tabii ne söylücez eğdik başımızı önümüze. Gitmiş paşaya kurmay başkanı ne dediler demiş. Paşa, kafalarını eğdiler demiş. Sonra git söyle onlara iyi kadrolara vericem onları demiş. İkinci gelişinde ben dedim ki; sayın yarbayım paşamıza hürmetlerimizi iletin lütfen.

O zaman televizyon yok. Ben Antalyalı'yım dedim. Radyoyu açsın lütfen bir akşam hava raporunu dinlesin dedim. O zaman 25 derece Antalya, Adana diye başlıyor, geriye doğru - 30 a gelince ya Erzurum ya da Sivas'a gelip bitiriyordu.

_BAŞKAN: 55 derece ısı farkı var!

_AHMET ÜNSAL: Ben bu ısı farkına ne kadar dayanabilirim. Gelecek sene ben zaten öleceğim dedim. Benim parada pulda gözüm yok. Ben kendi memleketime gideyim dedim. Buraya bir Sivaslı bulun. Paşaya gitmiş anlatmış yarbey. Paşanın hoşuna gitmiş. Ben ssana dedi yıllık izin kullandırmayacağım, en sonunda da 20 günlük rapor alacam ve seni 502 gün önce bırakacam dedi ve hakikaten de önce bıraktı. Sivas çok güzel bir yer tarihi bir yer. Ama bu iklimde bizim yaşamamız mümkün değil. Ondan sonra ben Izmit'e tayin oldum. Izmit kağıt fabrikası santral şefliğine...

_BAŞKAN: SEKA!

_AHMET ÜNSAL: SEKA o zaman Sümerbank'a bağlıydı. Bağımsız değildi. Sümerbank çok büyük bir teşkilat.

_BAŞKAN: Cumhuriyetin devleri!

_AHMET ÜNSAL Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyetin devleri : Etibank ,MTA, Elk. Etüt. , Makina Kimya bunlar temel unsurlar evet. Bunların kanunları da enteresandır. Etibank, Sümerbank, İktisadi Devlet Teşekkülü.. MTA, mesela Elektrik Etüt, bunlar araştırmacı. Biri hidrolik santral araştırarak biri madenleri araştırarak sonra buldukları madenleri Etibank'a verecek, bulduğu su kaynaklarını kömürü..

Etibank da santral kuracak. Kömürü daha sonra MTA aldı. 1953 e kadar Türkiye'de elektrik devlet politikası değildi, çok enteresan.

_BAŞKAN: Oraya geleceğim. Biz bazı yayınlarımızda okuyoruz. O konuda sizin görüşünüzü de alıcam. Yıl 1954 demokrat parti iktidarı var ve demokrat parti iktidarında ilk enerji şurası toplanıyor. Bu parçalıklı yapıların birleştirilmesi kararı alınıp Türkiye Elektrik kurumu TEK in temellerinin ilk orada atıldığını öğreniyoruz.

_AHMET ÜNSAL: Ona TEK demeyelim. Şöyle kararlar alındı. Bu şura 1953' de yapıldı. Türkiye Birinci İhtişari Kongresidir bunun adı.

_BAŞKAN: ben tarihi yanlış hatırladım o zaman
_AHMET ÜNSAL: Olabilir. Bunun zabitleri vardı. 20 sene öncesine kadar ben de taşındık falan ne oldu bilmiyorum hala onlara yanarım. Bu, arşivlerde bulunabilir sanırım Elektrik Etüt'ün Arşivlerinde. Bu birinci İhtişari Enerji Kongresinin onursal başkanı Reisi Cumhur Celal Bayar'dı. Fahri Başkanı Adnan Menderes'ti. Asıl başkanı Kemal Zeytinioğlu.

_BAŞKAN: Türkiye de milat bu ilk enerji şurası.

_AHMET ÜNSAL: Milat evet daha önce elektrik yok mu, var ama şöyle: 1940'larda belediyeler bankası sonra ille bankası oldu. İller Bankası belediyelere biraz para veriyor onlara proje yaptırıyor ama, şimdi belediye başkanlığı teşkilatları biraz hevesliyse bir dizel alıyor koyuyor. 1954 senesinde Korkuteli belediyesi bir tane dizel aldı. 1954'e kadar elektrik yok. Buranın bir şansı var Antalya'nın, bir konuşmada da söylemiştim. 1925'de Tefik Işık gelmiş Antalya'ya..

_BAŞKAN: Onu ayrı değerlendirelim. O önemli çünkü Tefik Işık önemli.

_AHMET ÜNSAL: Ben bunun belgelerini topladım Antalya'nın miladı çünkü. 1956'da Beyanat verdi. Çok ileri görüşlü biri bu arada..

_BAŞKAN: Ona ayrı dönelim. Şura'da hangi kararlar alındı?

_AHMET ÜNSAL: Şura'da 1. karar Türkiye'de enerji elek. işleri bu devlet politikası olmalıdır. Devletin programı içinde olmalıdır. Türkiye'nin ana politikasını çizen bir teşekkül olmalıdır. Fakat bunu görev olarak Etibank alıyor.

_BAŞKAN: Şöyle değerlendirebilir miyiz bunu abi? Parçalıklı yapılar şeklinde bu gitmez bunu bütünlüklü bir yapı içine toplamak gerekir diye karar alındı.

_AHMET ÜNSAL: Bu toplantıları da Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri yapmalıdır. Enerjilendirme politikası olsun dediler. Devlet politikası olsun dediler. O zaman kadar bunu zaten Etibank fahri olarak yapıyormuş. 1946'da Sarıyar Barajı yapılmış. Sakarya üzerinde bir santral kurulmuş. Ben enerji nakil hattı dersi alırken Almanya'dan kaçan hocalarım vardı benim .

_BAŞKAN: Şöyle diyebilir miyiz Türkiye'nin eğitim tarihinde 2. Dünya savaşı büyük fırsatlar yaratmıştır.

_AHMET ÜNSAL: Doğrudur, eğer Hitler rejiminde Yahudi aleyhtarlığı olmasaydı bize Almanya'dan hocalar gelmezdi. İki ekolün arasında kaldık biz teorik dersler Fransız ekolü, hiç İngilizce yoktu. Popüler dil Fransızcaydı. 6 sınıfın beşi Fransızcaydı okulda biri almanca ve İngilizceydi. Beni de Almanca - İngilizce sınıfına verdiler. Ben hiç İngilizce görmedim bilmiyorum. Babama dedim ki, ben bu okula gitmiyorum. Neden dedi. Herkes Fransızcaya gidiyor. Beni İngilizce sınıfına yazmışlar dedim. Git dedim lise müdürüne beni Fransızcaya aldı.

Sonra beni Fransızca sınıfına aldılar. Ben bu matematik, yüksek matematik gibi dersleri Fransızca aldım. Teorik tarafını. Mühendislik tarafını ise Alman.

_BAŞKAN: Lengrad marka cihazlar var mesela

_AHMET ÜNSAL: Bizim elektrik fakültesi mesela bizden bir sene önce kuruldu. Daha önce elektrik ve makine birleşikti. Elektrik ve makine mühendisi çıkıyordu.

_BAŞKAN: ikisi beraber!

_AHMET ÜNSAL: evet ikisi beraberdi.

_BAŞKAN: Abi, şimdi ben kafamda şöyle bir görüş oluşturdum. Katılır mısınız? İlk Cumhuriyet yıllarında elektrikte devletleştirme politikası uygulamasında bazı şirketleri ve hizmeti geçenleri saygıyla anmamız gerekir. İkincisi, dönemin Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ı ve başbakan Adnan Menderes'i ve dava vekili Kemal Zeyinoğlu'nu ve bu mesleğin gelişiminde katkısı olanları saygıyla anmamız gerekir diye bir düşünce oldu.

_AHMET ÜNSAL: Evet tabii ki kesinlikle katılım. Bunun önemini kavrayan ilk devlet adamları. Bir de bunlardan önce tabii ki Atatürk'ü mutlaka anmak lazım Atatürk sanayileşmek istiyor ama nasıl sanayileşmek! 1930'larda gaz şirketleri var. Onları asıl devletleştirmek lazım ve devletleştiriliyor.

_BAŞKAN: Gaz şirketleri var!

_AHMET ÜNSAL: İstanbul gaz ,şimendifer devletleştiriliyor. Tütün rejisi devletleştiriliyor.

_BAŞKAN: 2. bütünleştirme 1953-1954 yılında demokrat parti zamanında yapılmış...

_AHMET ÜNSAL: Evet, ama aynı Atatürk diyor ki "sanayileşelim ama lokomotif devlet olacak. Özel sektör bunu yapabilecek duruma gelince bunu öğrenince. Ne yapabilirse özel sektöre geçecek."

_BAŞKAN: Karma ekonomi yani ..

_AHMET ÜNSAL: Evet,karma ekonomi ve orada meşhur bir yasa var. İktisadi Devlet Teşekkülleri Yasası.. Diyor ki sermayesiz devletten iktisadi teşekkül kurulacaktır.

_BAŞKAN: Enerji şurasından hatırlayabildiğiniz kimler vardı? Çok uzun süreler geçti ama hangi meslek duayenlerimiz ağabeylerimiz vardı?

_AHMET ÜNSAL: Ben o sırada askerdim. Bir ara Ankara'ya izin alarak geldim. Süleyman Demirel vardı. Onu mektepten tanıdığım için biliyorum. O Elektrik Etüt'te çalışıyordu. Askerliği geç yaptılar tecillilerdi. Süleyman Demirel, şöyle söyleyeyim 1950'ler falan Elektrik Etüte girmiş Bir sürede Amerika'ya gitmiş. Sonra orada baş müh. olarak başlamıştı. Başka kimler var yine bizim arkadaşlarımız var. Bizim sınıftaki arkadaşlarımızı sayabilirim Turgut Özal var.

_BAŞKAN: Ben şimdi şundan dolayı soruyorum o toplantılarda mühendislerin örgütlülüğü kuruluyor yani TMMOB ve Elektrik Mühendisleri Odası aynı yıllarda kuruluyor.

_AHMET ÜNSAL: Çok güzel söyledin. Aynı yıllarda oluyor evet. 1954 te TMMOB kuruluyor O tarihte çok iyi hatırladığım Süleyman Demirel var . Turgut Özal var. Tesadüfen o sırada Ankara'da çalışıyor olanların hemen hepsi var. Sezai İren var. Sezai Sayın var. Bizim ağabeylerimiz var. Mesela Necip Bey vardı. Necip Bir. Kepez santralini yaparken İtalyanların Türkiye mümessiliydi. Orada tanıdım kendisini İETT'de müdürlük yapmış.

_BAŞKAN: İstanbul da

_AHMET ÜNSAL : Evet elektromachine mühendisi . Berlin'den mezun olmuş. Hikmet Turan var.

_BAŞKAN: Peki, Kocaeli SEKA'ya geçtiniz. Ne kadar kaldınız orada?

_AHMET ÜNSAL: SEKA'da az kaldım ben santral şefliği yaptım orada. O sırada Çatalağzı santrali yapıldı. SEKA'da da 18 megawatt buhar santrali var.

_BAŞKAN: O zaman kömür kullanıyorsunuz.

_AHMET ÜNSAL: Evet kömür, Çatalağzı da kömür kullanıyor. Bizde kömür kullanıyoruz. Kontipirasyon tribün dediğimiz yoğunlaştırmasız doymuş buharı fabrikaya teknolojik olarak veriyorsunuz . Şimdiki konjenerasyon işte. Ama bunun hem faydası hem zararı var mesela kontipürasyon tribün tek başına çalışıyorsa ve Çatalağzı devreden çıkarda kendisi bir daha devreye giremez. Çatalağzı ceryan vermezse Seka katiyen çalışmaz. Çatalağzı –SEKA –Hereke buralarda birer küçük santral var ve o da sistemin içinde bunlar bir enterkonnekte şebeke...

_BAŞKAN: Sonra.. Antalya'ya dönüş! Ama uygun görürseniz burada ara verelim ve devamını bültenimizin ikinci sayısında sürdürüelim. Teşekkür ederiz.